

Jajcem, našto sultan sklopi s Vladislavom II. sedmogodišnje primirje. No odmah potom (12. okt. 1504.) umre herceg Ivaniš Korvin u Krapini na tešku žalost čitave hrvatske zemlje. Prema njegovoj naročitoj želji bi pokopan u crkvi pavlinskoga samostana u Lepoglavi, gdje mu se još i danas vidi nadgrobna ploča. Udovica njegova Beatrix Frankapanka preudala se doskora za Jurja Brandenburškoga od današnje carske njemačke porodice Hohenzollern.

Domala uplete se Vladislav u rat s Venecijom kao saveznik kralja Maksimilijana, a za nagradu imao je dobiti davno već otetu Dalmaciju. No budući da je nadbiskup i kancelar Toma Erdödy bio potajni privrženik mletački, znao je vazda vješto osujetiti sve udarce uperene protiv republike, i tako ostade Dalmacija i dalje u mletačkoj vlasti (1512). Potom bješe imenovan hrvatskim banom vesprimski biskup Trogiranin Petar Berislavić, koji uze hrabro odbijati turske navale; osobito se ban proslavio slavnom pobjedom kod Dubice na Uni (15. aug. 1513.). U isto se vrijeme spremi i Ugarska na rat protiv Turaka, no vojska, većim dijelom seljaci, ujedared okrenu pod vodstvom Jurja Dóže mjesto na Turke na velikaše i plemstvo. Od te nevolje spase Ugarsku erdeljski vojvoda Ivan Zapoljski porazivši Jurja Dožu kod Temišvara (1514), našto mu i onako veliki ugled još većma poskoči. Te prilike prisiliše slabića Vladislava, da se što tješnje združi s Maksimilijanom. Oba se vladara sastanu 1515. u Požunu i Beču i ponovo sklope (22. jula) nasljedni ugovor: kući Habsburškoj bi po četvrti put zajamčeno pravo nasljedstva na ugarsko-hrvatskom prijestolu u slučaju izumrća Vladislavljeva koljena, a za veće jamstvo zaruči se Ludovik s Marijom Habsburškom, unukom Maksimilijanovom, a Ana, kći Vladislava II., s Marijinim bratom Ferdinandom Habsburgovcem.¹

Ludovik II. Malo zatim umre (13. marta 1516.) kralj Vladislav, a naslijedi ga u Češkoj, Ugarskoj i Hrvatskoj jedinac sin **Ludovik II.** (1516—1526), okrunjen još 1508. Kako mu je bilo tek daset godina, budu mu određeni skrbnici i odgojitelji, ali nažalost sami nevaljali i moralno iskvareni ljudi. Zbog toga spade država na još niže grane: niti su se poštivali saborski zaključci, niti slušali vladini nalozi, a između dvorske stranke, kojoj je stajao na čelu palatin

¹ Za razumijevanje daljih događaja treba istaknuti, da svi ovi porodični ugovori nijesu nikad bili uzakonjeni na saborima, dok je saborski zaključak od 1505., kojim su stranci isključeni od ugarsko-hrvatskoga prijestola, sankcijom kralja Vladislava II. postao zakonom.